

Kriminaalmenetluse lõpetamise määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	07.05.2026, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Margaret Beres
Ametiasutuse nimi:	Riigiprokuratuur
Kriminaalasja number:	22913000001
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 209 lg 1; § 212 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	XXX XXX (isikukood XXX)
Kuriteo toimepanemise aeg:	veebruar 2022

Lühiülevaade XXX XXXle esitatud kahtlustusest:

XXX XXX on alus kahtlustada kahe kuriteo sooritamises ja täpsemalt selles, et XXX XXX tekitas 2022.a veebruaris Fortikus Eesti OÜ (registrikood: 16200304, pankrotis) juhatause liikmena tegelikest asjaoludest teadvalt ebaõige ettekujutuse, esitades Pirita linnaosavalitsusele lumeveoteenuse osutamise eest tööde vastuvõtmise akti tegelikult suuremas mahus maksumuses, ning sai sel teel Tallinna linnalt varalist kasu vähemalt 12 408 eurot (koos KM-ga). Samuti kahtlustatakse XXX XXX selles, et tema koos X.XXX ja X.XXX löid 2022.a veebruaris kindlustusjuhtumi kohta ebaõige ettekujutuse kindlustusandjale AS Inges Kindlustus kindlustushüvitise saamise eesmärgil ning tekitasid selliselt kindlustusandjale kahju summas 1273,13 eurot. XXX XXX tegevus on kvalifitseeritav karistusseadustiku (KarS) § 209 lg 1 ja § 212 lg 1 järgi. XXX XXX suhtes on kriminaalmenetlus lõpetatud osaliselt 04.11.2024 KarS § 298 lg 1 osas KrMS § 199 lg 1 p 1, § 200 ja § 206 alusel.

Menetluse lõpetamise põhjendus:

Prokuratuur, olles tutvunud kriminaalasja materjalidega, leiab, et XXX XXX esitatud kahtlustus on põhjendatud ning tema süü on tõendatud. Samuti leiab prokuratuur, et käesolevas kriminaalasjas esinevad alused kriminaalmenetluse lõpetamiseks XXX XXX suhtes KrMS § 202 alusel. KrMS § 202 lõike 1 kohaselt võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks, kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi. KrMS § 202 lg-st 7 tuleneb, et kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur. Käesolevas kriminaalasjas on etteheidetavate süütegude näol tegemist teise astme kuritegudega, mille eest karistusseadustiku eriosa näeb karistusena vastavalt KarS § 209 lg 1 eest rahalise karistuse või kuni nelja-aastase vangistuse ning KarS § 212 lg 1 eest rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistuse. Seetõttu on täidetud esimene KrMS § 202 kohaldamise eeldus, kuna XXX XXX etteheidetavad teod on lähtuvalt nende sanktsiooniliikidest ja -määradest II astme kuriteod, milliste puhul on seadusandja pidanud võimalikuks kaaluda kriminaalmenetluse lõpetamist otstarbekuse kaalutlusel.

Järgneva kohaldamise eeldusena näeb KrMS § 202 ette, et kahtlustatava isiku süü ei ole suur. Süü suuruse hindamisel tuleb võtta aluseks KarS §-s 56 lg 1 kohaldamisel kohtupraktikas omaksvõetud kriteeriume, samuti KarS §-s 57 loetletud karistust kergendavate ja §-s 58 loetletud karistust raskendavate asjaolude esinemist. Arvestatakse isiku panust kuriteo toimepanemisel, tahtluse astet, tekitatud kahju liiki ja suurust, isiku vanust ja arusaamisvõimet ning seadusandja poolt sätestatud karistust. Käesolevas asjas esinevad KarS § 58 punktis 1 (omakasu või muu madal motiiv) ja 10 (süüteo toimepanemine grupi poolt) nimetatud karistust raskendavad asjaolud. Samas esinevad asjas

ka KarS § 57 lg 1 p 2 (kahju vabatahtlik hüvitamine) ja p 3 (puhtsüdamlik kahetsus) nimetatud karistust kergendavad asjaolud.

Varavastaste süütegude puhul on üks süü suuruse hindamise kriteerium tekitatud kahju suurus. Süü suuruse hindamisel tuleb arvesse võtta, et kahtlustuse kohaselt tekitas XXX XXX toime pandud kelmusteoga Tallinna linnale 12 408 eurot kahju. Samuti tekitati KarS § 212 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemisega 1273,13 eurot kahju AS-le Inges Kindlustus. Karistusseadustiku mõttes on oluliseks kahjuks kahju, mis ületab 4000 eurot. Suureks kahjuks on kahju, mis ületab 40 000 eurot ja eriti suur on kahju, mis ületab 400 000 eurot (KarS § 12¹). Nende kuritegudega tekitatud kahju ületab seaduses sätestatud olulise kahju määra, kuid ei küündi suure kahju määrani ega ole suure kahju määraga võrreldav. Eeltoodust tulenevalt võib XXX XXX süüd hinnata keskmiseks. Süü suuruse hindamisel omab tähtsust ka asjaolu, et XXX XXX etteheidetavate kuritegudega tekitatud varaline kahju on käesoleva määruse allkirjastamise hetkeks kannatanutele hüvitatud, s.o. taastatud on kuriteo sooritamisele eelnenud varaline olukord. Nimelt, 20.03.2025 edastas XXX XXX kaitsja prokuratuurile teavituse selle kohta, et kahtlustatav ja kannatanu Tallinna linn sõlmisid 19.03.2025. kriminaalmenetluse väliselt võlatunnistuse. Seejuures esitas kannatanu kriminaalasja materjalide kohaselt tsiviilhagi Fortikus Eesti OÜ vastu, mis on aga tänaseks pankrotis, s.o. XXX XXX võttis füüsilise isikuna Fortikus Eesti OÜ võlgnevuse Tallinna linna ees vabatahtlikult üle. Kaitsja 09.03.2026 prokuratuurile edastatud teavituse ning selle lisadest nähtuvalt on kahtlustatav 06.03.2026 seisuga kahjusumma 12 408 eurot kannatanule Tallinna linnale hüvitanud. Eelnevat on kinnitanud ka kannatanu Tallinna linn enda esindaja 22.04.2026 prokuratuurile saadetud e-kirjas, milles teavitas prokuratuuri ka kriminaalasjas tsiviilhagist loobumisest. Kindlustuskelmusega AS-le Inges Kindlustus tekitatud kahju summas 1273,13 eurot on XXX XXX kannatanule hüvitanud juba varem. Seejuures tuleb isiku poolt kahju hüvitama asumist arvestada karistust kergendava asjaoluna KarS § 57 lg 1 p 2 alusel. Sellest tulenevalt võib hinnata kahtlustatava süü suuruse sedavõrd madalaks, et isiku suhtes on võimalik kaaluda kriminaalmenetluse lõpetamist otstarbekuse kaalutlusel.

Süü suuruse kindlakstegemisel ei saa tähelepanuta jätta ka teo toimepanija isikut. XXX XXX on eraettevõtja, mistõttu ei saa tema ametist või seisundist järeldada, et ühiskonnal on tema vastu eriliselt kõrgendatud usaldus seoses tema kutsetegevusega. Lisaks puuduvad XXX XXX kehtivad kriminaalkaristused ning tema suhtes ei ole varem menetlust otstarbekuse kaalutlustel lõpetatud. Samuti on XXX XXX olnud kohtueelses menetluses lahenduse leidmisele orienteeritud, koostööaldis ning andnud 18.10.2024 seisuga täiendavaid ütlusi, selgitades kuritegude toimepanemise üksikasju ning avaldanud puhtsüdamlikku kahetsust. Järelkult esinevad XXX XXX puhul ka karistust kergendavad asjaolud KarS § 57 lg 1 p 3 tähenduses. Eeltoodust tulenevalt on prokuratuuri hinnangul võimalik asuda seisukohale, et täidetud on KrMS § 202 lg 1 kohaldamise eeldus, s.o. XXX XXX süü ei ole talle etteheidetavates kuritegudes suur.

Lisaks tuleb kriminaalmenetluse lõpetamisel otstarbekuse kaalutlusel hinnata ka avaliku menetlushuvi kriteeriumi. Kohtupraktikas on asutud seisukohale, et avaliku menetlushuvi näol on tegemist määratlemata õigusmõistega, mida sisustatakse eri- ja üldpreventiivsete kaalutluste kaudu. Avaliku menetlushuvi mõiste on mõeldud tagama seda, et karistusõiguslikud sanktsioonid säilitaksid oma *ultima ratio* iseloomu. Seetõttu ei ole avaliku menetlushuvi sisustamisel legitiimsed need kaalutlused, mis ei ole legitiimsed karistamise eesmärkidena. Siiski ei saa avaliku menetlushuvi olemasolu jaatada mistahes preventioonikaalutluste puhul, kuna ka menetlusökonomiline printsip omab avaliku huvi mõiste sisustamisel olulist osa. Seetõttu tuleb igal konkreetsel juhul pigem kaaluda, kas kriminaalmenetluse jätkamisest on teo toimepanija süü suurust, eri-, ja üldpreventiivseid kaalutlusi arvestades võimalik loobuda. Riigikohtu praktika kohaselt (otsus nr 3-1-1-85-04 p 16) on oportuuniteediprintsiibiga antud prokuröridele kaalutusõigus, mille eesmärk hõlmab lisaks menetlusökonomiale ka proportsionaalsuse põhimõttest tuleneva vajaduse välistada kriminaalrepressiooni kohaldamine juhtudel, mil see oleks teo asjaolusid silmas pidades ilmselgelt mittemõeldukas. Avaliku menetlushuvi mõiste on mõeldud tagama muuhulgas seda, et karistust kohaldatakse üksnes siis kui muudest vahenditest ei piisa ja just selle järele on tungiv vajadus. Riigikohus on asunud ka seisukohale, et avalik menetlushuvi võib sõltuvalt asjaoludest teatud

juhtudel ajas väheneda ning proportsionaalseks järelmiks võib olla kriminaalasjas menetluse lõpetamine otstarbekuse kaalutlusel (RKKK 3-1-1-3-04 p 22, 3-1-1-43-10 p 20).

Analüüsid eripreventiivseid kaalutlusi, siis tuleb arvesse võtta, et XXX XXX ei ole kehtivaid kriminaalkaristusi, mis näitab, et kuritegude toimepanemist ei saa pidada tema käitumismustriks. Samuti ei ole kahtlustatava puhul ei alust arvata, et kohtulikust karistamisest loobumine võiks tingida uute kuritegude toimepanemise ohu või kuritegude toimepanemise jätkamise. Oluline on, et kohtueelse menetluse kestel kuni käesoleva ajani ei ole XXX XXX teadaolevalt karistusseadustiku järgi kuriteona etteheidetavaid tegusid rohkem toime pannud ning ta on astunud samme heastamaks kuritegudega toime pandud tagajärgi. Kuigi XXX XXX poolt toime pandud kuritegudega kaasnes oluline kahju, on ta selle tänaseks kannatanute ees hüvitanud. Eeltoodust tulenevalt, tuginedes isiku karistusregistrist nähtuvatele andmetele ja kooskõlas Riigikohtu praktikaga, leiab prokuratuur, et XXX XXX suhtes ei nähtu kriminaalasja materjalidest selliseid asjaolusid, mis tingiksid kriminaalrepressioonide kohaldamise kui ainsa võimaliku lahenduse ning et selle järele oleks tungiv vajadus. Lisaks tekitatud kahju hüvitamisele, määratakse XXX XXX käesoleva määruse allkirjastamisega kohustus teha 90 tundi üldkasulikke tööd. Prokuratuur leiab, et arvestades isiku poolt avaldatut tema majandusliku seisu kohta, samuti tema kaitsja esitatud dokumentatsiooni, mis tõendab kahtlustatava majanduslikku seisu ning XXX XXX poolt kahju hüvitamist kannatanutele, on üldkasuliku töö tundide sooritamine isikule kohane ning proportsionaalne kohustus. Eeltoodust nähtuvalt saab väita, et eripreventiivsed kaalutlused XXX XXX suhtes on täidetud ka kriminaalkaristust mõistmata – lisaks süü tunnistamisele ja kannatanule kahju heastamisele kaasnevad ka reaalsed tagajärjed läbi kohustuse teha üldkasulikke tööd 90 tundi.

Samuti on prokuratuuri hinnangul käesoleval juhul karistust kohaldamata täidetud ka üldpreventiivsed kaalutlused – kriminaalmenetluse lõpetamisel ning kahtlustatavale tema süüga proportsionaalse kohustuse panemisel ei saa kahjustada ega kannatada ühiskonna usk õiguse kehtivusse. XXX XXX suhtes kriminaalmenetluse otstarbekuse printsiibil lõpetamisel on täidetud üldpreventiivsed kaalutlused ka ilma kohtulikku kriminaalkaristust kohaldamata, sest saavutatud on kindlus, et õigusnormid kehtivad kõigi suhtes. Riik reageerib igale õigusrikkumisele ja eesmärk on täiendavalt mõjutada kahtlustatava varalist positsiooni, mille kaudu näidata, et kuriteo toimepanemine ei tasu ennast ära. Seetõttu leiab prokurör, et kriminaalmenetluse lõpetamine tingimusel, et kahtlustatav sooritab 90 tundi üldkasulikke tööd 6 kuu pikkuse tähtaja jooksul, on igati proportsionaalne ning täidab nii üld- kui eripreventiivseid eesmärke.

Ülalkirjeldatu tõttu ei ole otstarbekas XXX XXX kriminaalkorras karistada, kuivõrd võib eeldada, et juba läbiviidud kriminaalmenetlus, kannatanule kahju hüvitamine ja üldkasuliku töö tegemise kohustuse võtmine on piisavad isiku mõjutamiseks. Seega on kohaldatav kohustus kohane ning XXX XXX tunneb sellest vahetut, arvestatavat ja sisulist mõju.

Riigil ei tekkinud XXX XXX kuriteokahtluse kontrollimisel KrMS §-s 175 loetletud menetluskulusid ning seetõttu ei ole XXX XXX kohustatud KrMS § 202 lg 1 mõttes menetluskulusid hüvitama.

Kui XXX XXX määratud kohustused jäävad tähtjaks täitmata, uuendab prokuratuur kriminaalmenetluse.

Eeltoodu alusel ja juhindudes KrMS §-dest 202 lg 1, lg 2 p 1, 2, lg 3, lg 7 prokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 22913000001 menetlus XXX XXX suhtes.
2. KrMS § 202 lg 2 p 3 alusel kohustada XXX XXX:
 - 2.1. tegema 90 (üheksakümmend) tundi üldkasulikke tööd. Üldkasuliku töö tegemisele kohaldatakse KarS § 69 lõikes 2, lõike 4 teises lauses ja lõikes 5 sätestatut.
3. Määrata kohustuse täitmise tähtaeg:
 - 3.1. KrMS § 202 lg 2 p 3 alusel määratud kohustuse täitmise tähtjaks määrata 6 kuud, s.o 07.11.2026.

Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.

4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei kohaldata.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: XXX XXX töökoha 04.07.2022 läbiotsimise käigus ära võetud XXX turvaklambrist eemaldatud lehed nr 8 ja 9, mis pakendati eraldi ja suleti kleebistega nr XXX ja XXX jätta kriminaalasja materjalide juurde.
6. Andmekogus ABIS ja riiklikus süüteo menetluse biomeetriaregistris sisalduvate andmete kustutamine: andmeid ei kogutud.
7. Kriminaalmenetluse kulud: menetluskulud puuduvad.
8. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata: kahtlustatavale, tema kaitsjale ning kannatanutele.
9. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Edasikaebamise kord

Vastavalt KrMS § 207 lõigetele 2 ja 3 võib kannatanu põhistatud kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul esitada kaebuse Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.

Kahtlustatava kinnitus

Olen käesoleva määruse koopia kätte saanud. Minule on selgitatud kriminaalmenetluse lõpetamise alust. Nõustun kriminaalmenetluse lõpetamisega KrMS § 202 alusel. Olen kohustusega nõus ja selle täitmiseks võimeline. Olen teadlik, et kohustuse tähtaegsel täitmata jätmisel menetlus uuendatakse.

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus: _____

(allkiri)

Margaret Beres
abiprokurör

XXX XXX
kahtlustatav

Kalle-Kaspar Sepper
kaitsja